

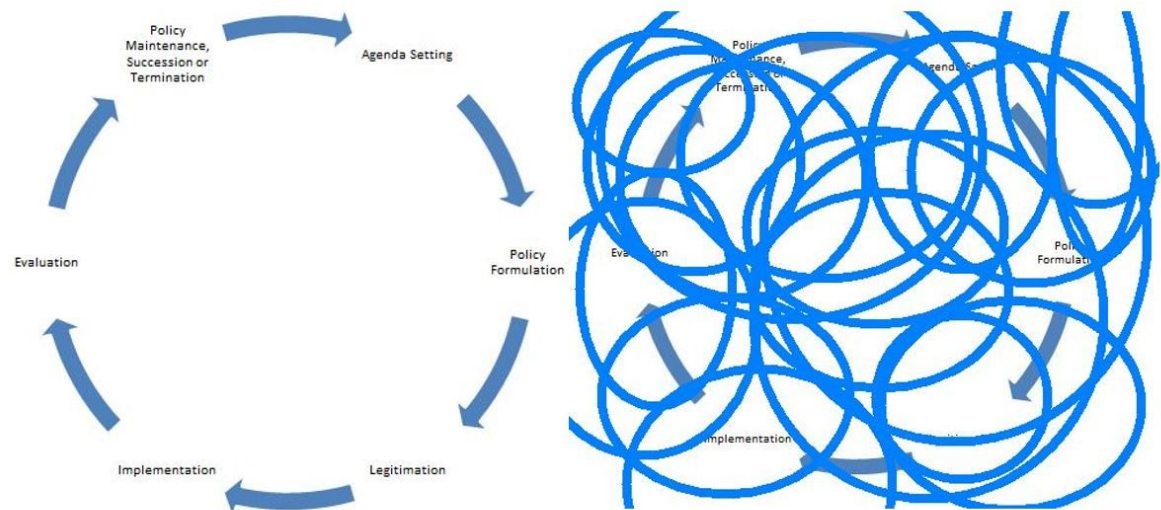
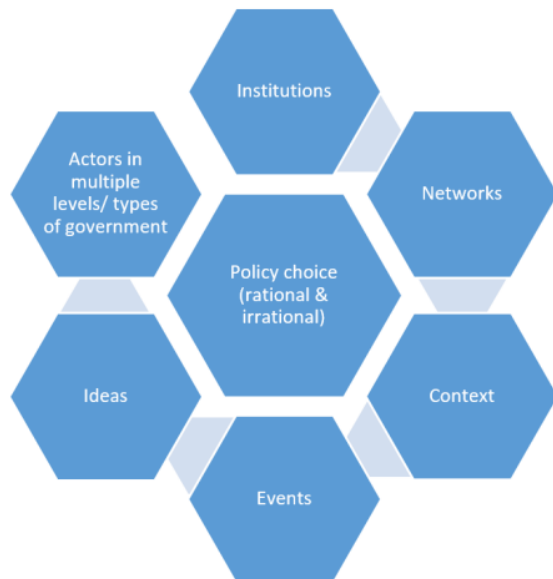
VPLn4513/VPLn8821

Tvorba a implementace veřejných politik

PERn4004/PERn8004

Veřejná a sociální politika a governance

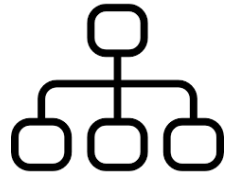
2. Veřejná politika jako struktura a proces

Veřejná politika jako proces

- ❑ **Veřejná politika je proces záměrného působení na společenské prostředí, na které působí různí aktéři s různými cíli**
- ❑ **Veřejná politika nabízí mnoho teorií, které se snaží vystihnout různé stránky tohoto společenského pohybu v relevantním kontextu**
- ❑ **Neexistuje jedna všezahrnující a vševysvětlující teorie** – jednotlivé teorie se v lepším případě doplňují, v horším si mohou protiřečit

PROBÍRANÁ TÉMATA

- Tradiční přístupy k analýze politiky zohledňující její strukturu:
 - politický režim - makro/mikro proměnné - design a obsah politiky - výstupy a výsledky/efekty politiky
- Moderní přístupy k analýze politiky jako procesu:
 - teorie fází veřejně politického cyklu - model AAA - politické sítě
- Současné vybrané přístupy/teorie zkoumající veřejně politický proces:
 - MST/model tří proudů - ACF/teorie zástupných koalic - PET/teorie přerušované rovnováhy - IAD/rámec institucionálního rozvoje)
- Politický proces jako systém (POVINNĚ ČTENO – BIRKLAND, 2020)
 - strukturální, sociální, politické a ekonomické prostředí
- Vstupy (volební výsledky, veřejné mínění, komunikace vůči voleným úředníkům a manažerům, zájmové skupiny, nová média) a výstupy (zákony, dohled a evaluace) (POVINNĚ ČTENO – BIRKLAND, 2020)

POVINNÁ LITERATURA

- BIRKLAND, T.A. 2020. ELEMENTS OF THE POLICY-MAKING SYSTEM. IN: AN INTRODUCTION TO THE POLICY PROCESS. THEORIES, CONCEPTS, AND MODELS OF PUBLIC POLICY MAKING. 5TH EDITION. NEW YORK: ROUTLEDGE, PP. 33-69 (36 PP.)
- BIRKLAND, T.A. 2020. SCIENCE AND THEORY IN THE STUDY OF PUBLIC POLICY. IN: AN INTRODUCTION TO THE POLICY PROCESS. THEORIES, CONCEPTS, AND MODELS OF PUBLIC POLICY MAKING. 5TH EDITION. NEW YORK: ROUTLEDGE, PP. 374-405 (31PP.)

Tradiční přístupy k analýze politiky zohledňující její strukturu (Howlett and Ramesh 1995)

1. **KONTEXT POLITIKY:** Vliv politického režimu jakožto kontextuálního rámce na tvorbu politiky – jaké faktory ovlivňují aktivity a rozhodnutí vlády (příliš deskriptivní)

2. **DÍLČÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PRŮBĚH POLITIKY:** Vliv kauzálních faktorů ovlivňujících politiku na makroúrovni (socio-ekonomické faktory-náklady/přínosy) a chování aktérů na mikroúrovni (politická příslušnost, pohlaví, typ řízení (nevšímá si kontextu))

Ústavní systém: formy vlády – státní režimy – státní zřízení

FORMA VLÁDY = právní forma vlády („de iure“) uvedená v ústavních zákonech = složení a povaha státních orgánů a vztahy mezi nimi:

monarchie x republika

parlamentní (monarchie/UK – republika/CR, IT, AU, IRL) x

prezidentské/USA x smíšené (neoprezidentský s./FR. – kancléřská r./GER) x vláda shromáždění/direktoriální systém/SWI

STÁTNÍ REŽIM/POLITICKÝ SYSTÉM/POLITICKÝ REŽIM = politické formy vlády („de facto“) = způsoby fungování státní moci působící na společnosti a jednotlivce a profilované politikou, stranami, osobnostmi, tradicemi, zvyklostmi: totalitní a autoritářský/monarchie, faš. dikt, politická strana, voj.junta, nábož. autority, prezident x demokratický/liberální/pluralistický(přímá, nepřímá/reprezentativní

STÁTNÍ ZŘÍZENÍ = územní organizace státu a systém vztahů mezi státem a územními administrativními jednotkami: unitární x složené(konfederace-federace) x kombinované

3. **DESIGN A OBSAH POLITIKY OVLIVŇUJÍCÍ ZPŮSOB ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ** („policy determines politics“):

- **typ politiky** (Theodor Lowi 1964): distributivní, redistributivní, regulativní, konstitutivní
- **náklady/přínosy** (James Q. Wilson 1973)
- **nástroje** (Lester Salamon 2002)

4. **VÝSTUPY NEBO DOPADY/EFEKTY POLITIK:**
zkoumání vztahů mezi různými typy vládních aktivit
(např. výdajů a rozvoje korporací) **pomocí kvantitativních technik** (nevšímá si politických procesů a nástrojů)

Moderní přístupy k analýze politiky jako procesu (cyklický, arénový a síťový přístup)

1) Teorie fází veřejně politického cyklu

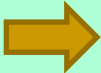
(Harold Lasswell, David Easton, Gary Brewer, Charles O. Jones, James Anderson)

- ❑ Většina politik se v čase **opakuje a navazuje na předchozí politiky** s většími či menšími modifikacemi
- ❑ Politický systém lze vnímat jako **biologický systém, obsahuje několik procesů** (ekonomické, sociální, a kulturní), **které musejí zůstat v rovnováze, aby přežil**

Harold Lasswell – 50. léta, 7 fází: sběr, zpracování a šíření informací – volba rozhodnutí – stanovení průběhu jednání – uplatnění předpisů a sankcí – aplikace politiky soudy a byrokracií – ukončení – zhodnocení výstupu vůči původním cílů

Gary Brewer – 70. léta, 6 fází: vnímání problémů a návrh je v řešení – zvažování rizik, nákladů a přínosů – výběr řešení – přijetí řešení – implementace – zhodnocení – ukončení

Jednotlivé fáze „modelu politického cyklu“ a jejich vazba na „model praktického řešení problému“

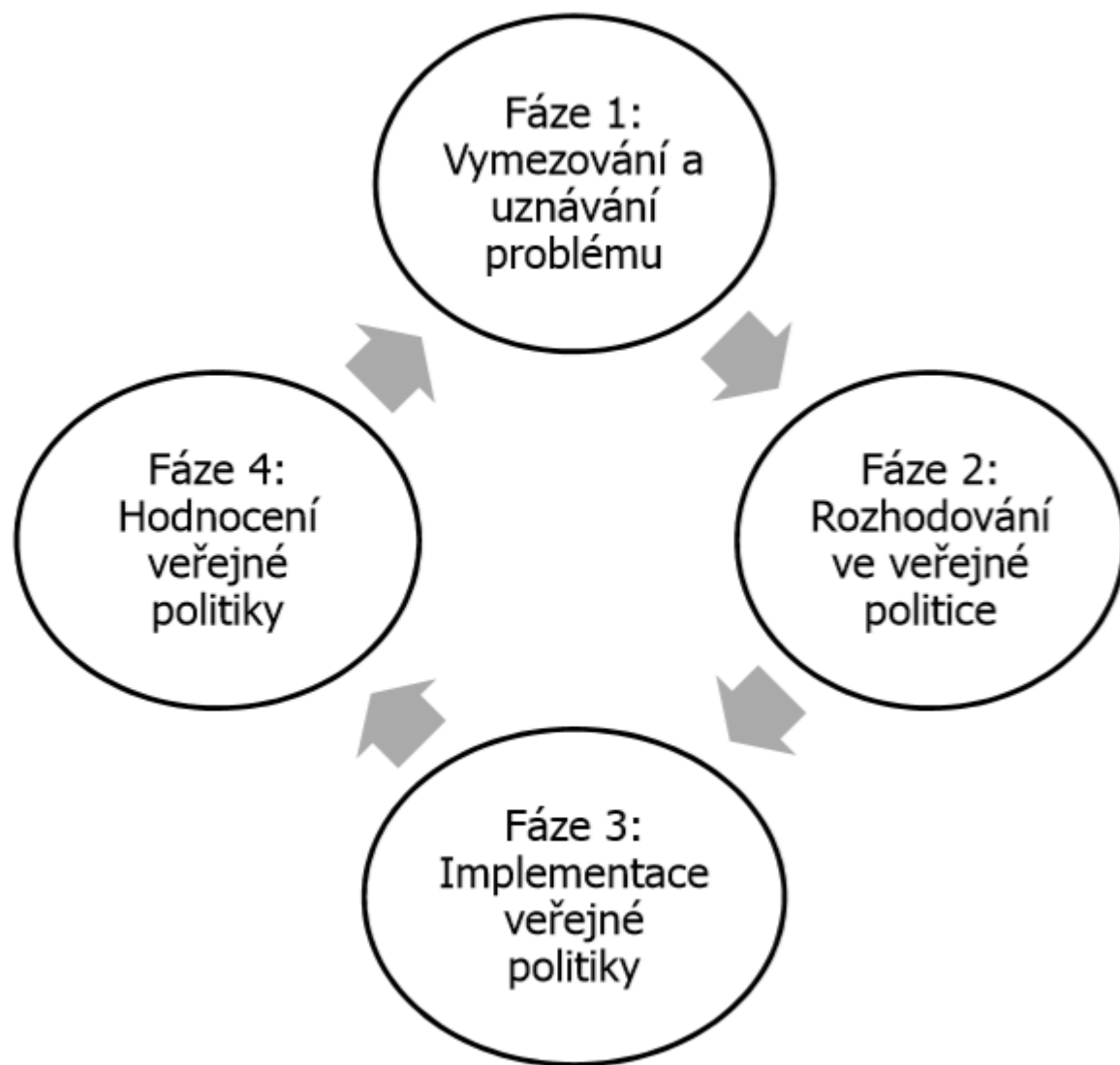
Fáze praktického řešení problému		Fáze politického cyklu
1. Rozpoznání problému		Nastavení agendy
2. Návrh řešení		Formulace politiky /design/
3. Volba řešení		Rozhodování /o designu politiky/
4. Převedení řešení do praxe		Implementace politiky
5. Monitorování výsledků		Hodnocení politiky

Úkol:

Aplikujte „model praktického řešení problému“ - „model politického cyklu“ na problém nemocného dítěte - nárůstu nemocných dětí předškolního věku

Pramen:
Howlett
a Ramesh
(1995)

Fázový model veřejně politického procesu

**Sociální problém
se stává
veřejně politickým
problémem**

tehdy, když s ním
můžeme něco udělat
prostřednictvím
nástrojů veřejné
politiky

(Potůček 2015)

**Veřejně politické
problémy jsou
nerealizované
potřeby, hodnoty
nebo příležitosti pro
zlepšení,**

**které lze řešit
prostřednictvím
veřejných opatření**

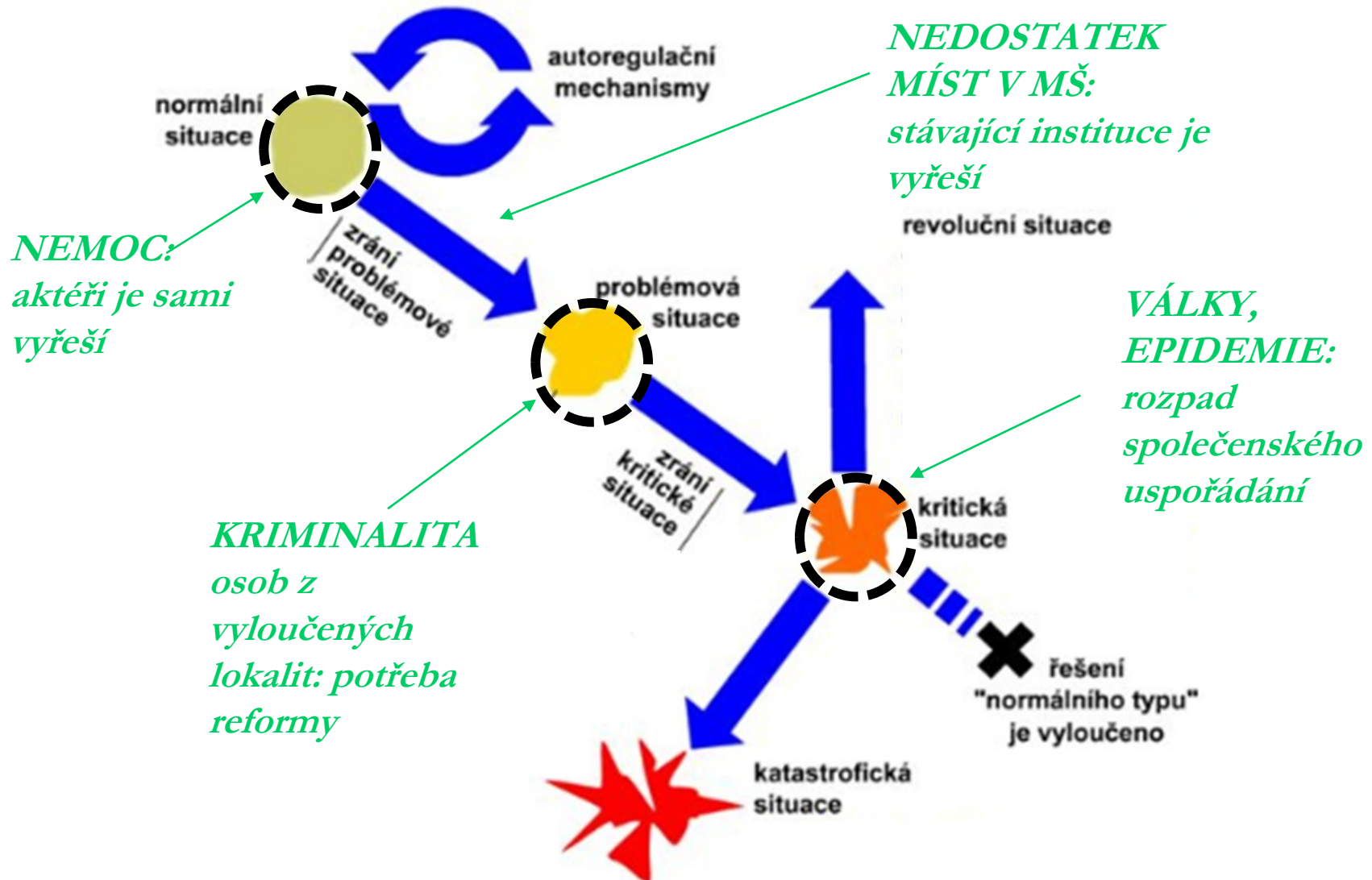
(Dunn 2003)

Výhody a nevýhody modelu politického cyklu

- + umožňuje jednoduše **porozumět procesu tvorby veřejné politiky**
- + umožňuje, aby **každá z jeho fází byla zkoumána samostatně anebo ve vztahu k některé z dalších fází nebo ke všem fázím cyklu**
- podporuje chybnou myšlenku, že **veřejní politikové řeší veřejné problémy systematicky a více či méně přímočaře**
- zanedbává kauzalitu – **nevysvětluje, co anebo kdo posouvá politiku z jedné fáze do druhé**
- **falešně předpokládá, že politický proces probíhá tzv. „shora–dolů“**

FÁZE 1: VYMEZOVÁNÍ A UZNÁVÁNÍ PROBLÉMU

(definování problému a nastavení politické agendy)

V počáteční fázi tvorby politiky:

- ❑ většina občanů očekává, že právě jejich zájmy by měly být centrem zájmu
- ❑ stejné téma/problém může být definováno a interpretováno odlišně
- ❑ exekutiva a legislativa se reálně může věnovat pouze malému počtu témat/problémů
- ❑ témata/problémy, které jsou centrem tvůrců politik utvářejí politickou agendu
- ❑ důležité je věnovat pozornost dynamice formulování myšlenek, politických návrhů, novým porozumění problémům
- ❑ možnost formulovat agendu je zdrojem moci: výhodu mají ti, kdo jako první upozornili na problém a navrhli jeho řešení

FÁZE 2: ROZHODOVÁNÍ VE VEŘEJNÉ POLITICE

(o způsobu řešení veřejně politických problémů konkrétními nástroji a opatřeními)

Proces rozhodování sestává ze dvou fází:

- ❑ **JEDNÁNÍ O LEGISLATIVNÍM NÁVRHU:** debata členů vlády a ministerských úředníků o povaze sociálního problému → designu politiky/nástrojích, **převaha dobře informovaných úředníků**
- ❑ **PŘIJETÍ NÁVRHU A JEHO PŘEKLOPENÍ DO ZÁKONA/ZÁKONŮ:** vliv polity /institucionálního a procedurálního politického uspořádání na **vztahy mezi členy vlády a legislativou, obvykle mají podobný vliv**

Důležitá témata zaměřená na rozhodování:

/Rozhodování představuje **závazek k budoucímu jednání** tvůrců rozhodnutí/

- ❑ **DEMOKRATIČNOST ROZHODOVÁNÍ** – kritéria: **osobní volba, kompetence, hospodárnost** (R. A. Dahl)
- ❑ **TEORIE KOOPERACE** - zkoumání chování jedinců, kteří sledující vlastní zájmy **a kteří by spolu kooperovali pouze pokud by byli donuceni centrální autoritou**
- ❑ **VĚZŇOVO DILEMA** – dilema dvou hráčů, kdy každý musí učinit volbu ve vlastní prospěch bez znalosti volby druhého (*přiznat se/nepřiznat, agrese/neagrese, platit/neplatit daně*), přičemž toto **sledování individuálních zájmů je konfliktní vůči skupinovým zájmům**
- ❑ **SLEDOVÁNÍ ZÁJMŮ TĚCH, KTERÍ ROZHODOVÁNÍ ZATÍM NEMOHOU OVLIVNIT** (dosud nenarozených) – **potřeba výzkumu budoucností, strategického vládnutí apod.**

FÁZE 3: IMPLEMENTACE VEŘEJNÉ POLITIKY

(způsob poskytování nástrojů a opatření a tím naplňování cílů politiky)

- ❑ **VÝZKUMNÝ POSTUP:** potřeba identifikovat aktéry implementující politiku a faktory úspěšné implementace pomocí vybrané teoretické perspektivy („top-down“, „bottom-up“, „syntetizující přístup“)
- ❑ **TEORETICKÉ MODEL Y IMPLEMENTACE:** **autoritativní** (direktivní řízení, plánování, kontrola hierarchie, odpovědnost) – **participativní** (spontánnost, učení, odpovědnost, adaptace, vyjednávání, spolupráce, důvěra) - **model koalic aktérů** (sdílení hodnoty a cíle na základě komunikace, vyjednávání, uzavírání kompromisů) - **model učení** (evoluce, pokus-omyl, přirozená redefinice cílů a nástrojů)

Nejdůležitější nástroje implementace

NÁSTROJE POLITICS:

- ❑ **Nástroje strategického řízení:** strategické a prováděcí dokumenty (vize, strategie, koncepce, cílové programy, plány) (*Strategie vzdělávací politiky 2020, Národní koncepce rodinné politiky*)
- ❑ **Politické deklarace:** vládní prohlášení, stanovení aktuálních témat a úkolů (*Prohlášení vlády ČR*)

INSTITUCIONALIZOVANÉ REGULÁTORY:

- ❑ **Právní a organizační normy:** jejich tvorba a aplikace
- ❑ **Fiskální nástroje:** regulace příjmů a výdajů veřejných rozpočtů, distribuce a redistribuce finančních zdrojů

VLÁDNUTÍ, VÝCHOVA A INDOKTRINACE

- ❑ **Vládnutí na regionální a lokální úrovni:** organizování, řízení, koordinace, kontrola a realizaci politik (nástrojů a opatření)
- ❑ **Výchova a indoktrinace:** politických aktérů, běžných občanů

Možné příčiny implementačního selhání/„deficitu“

(nesouladu mezi cíli a výstupy/efekty politiky)

- ❑ **Obtížně řiditelný společenský vývoj** (Ringen 1987) **a jeho předpověditelnost**
- ❑ **Komplexní, těžko ovlivnitelné prostředí, ve kterém žijeme** (Kepinski 1986)
- ❑ **Setrvačné hodnotové orientace lidí v organizacích**
- ❑ **Střety a nechtěné důsledky více souběžně realizovaných politik**
- ❑ **Problém simulování zájmu o politiku a nechtěných důsledků politik**
- ❑ **Odlišnost plánů tvůrců politik na národní a nadnárodní úrovni od realizovaných aktivit liniových byrokratů** (Lipsky 1980)

FÁZE 4: HODNOCENÍ VEŘEJNÉ POLITIKY

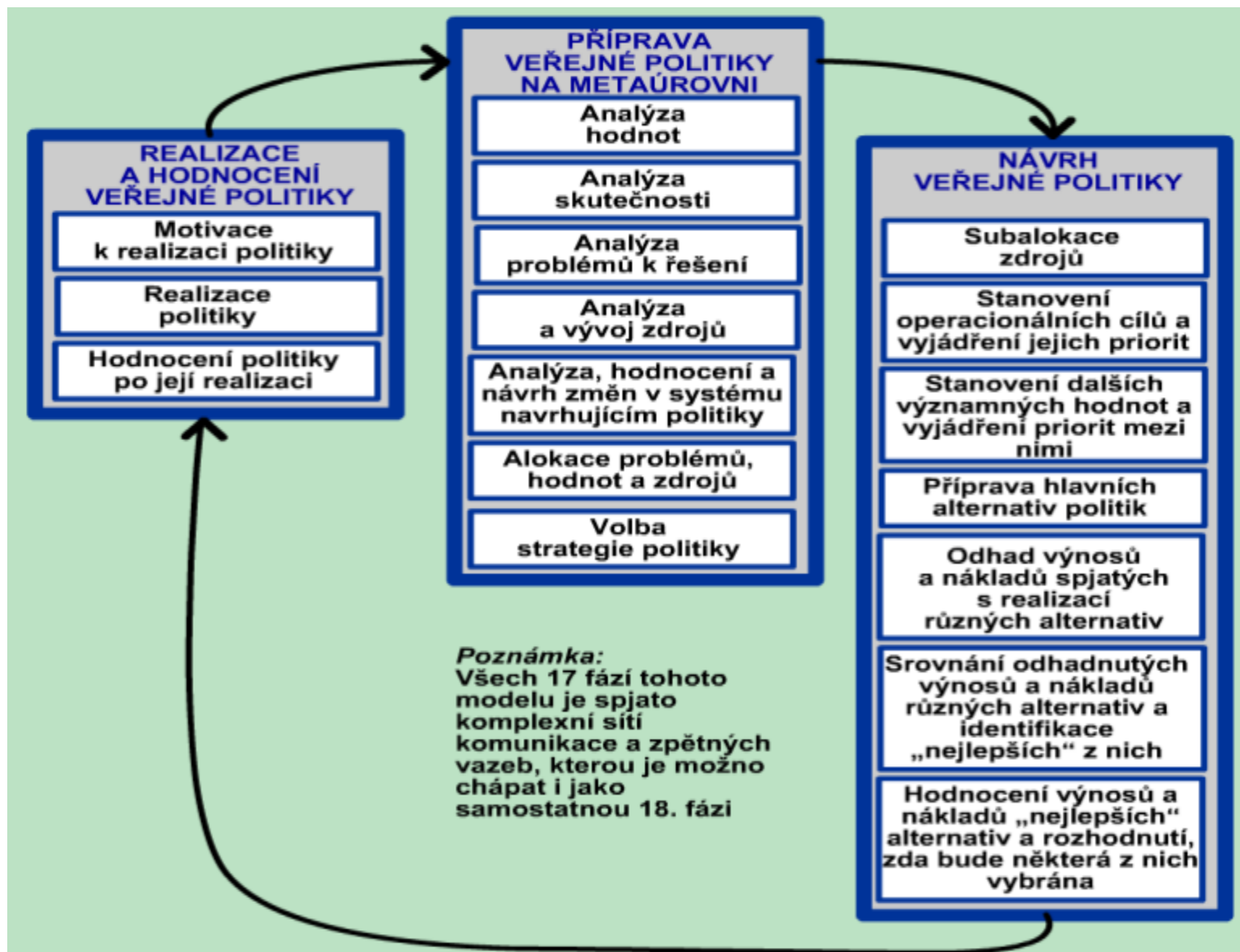
(očekávané a neočekávané výstupy a dopady/efekty politiky)

- ❑ ZJIŠŤOVÁNÍ VNĚJŠÍ EFEKTIVITY:
 - *Byly naplněny cíle politiky?*
- ❑ ZJIŠŤOVÁNÍ VNITŘNÍ EFEKTIVITY:
 - *Kolik bylo vynaloženo zdrojů?*
- ❑ ZJIŠŤOVÁNÍ PROCESNÍCH POCHYBENÍ:
 - *Vznikly problémy v průběhu implementace?
Pokud ano, jaké?*

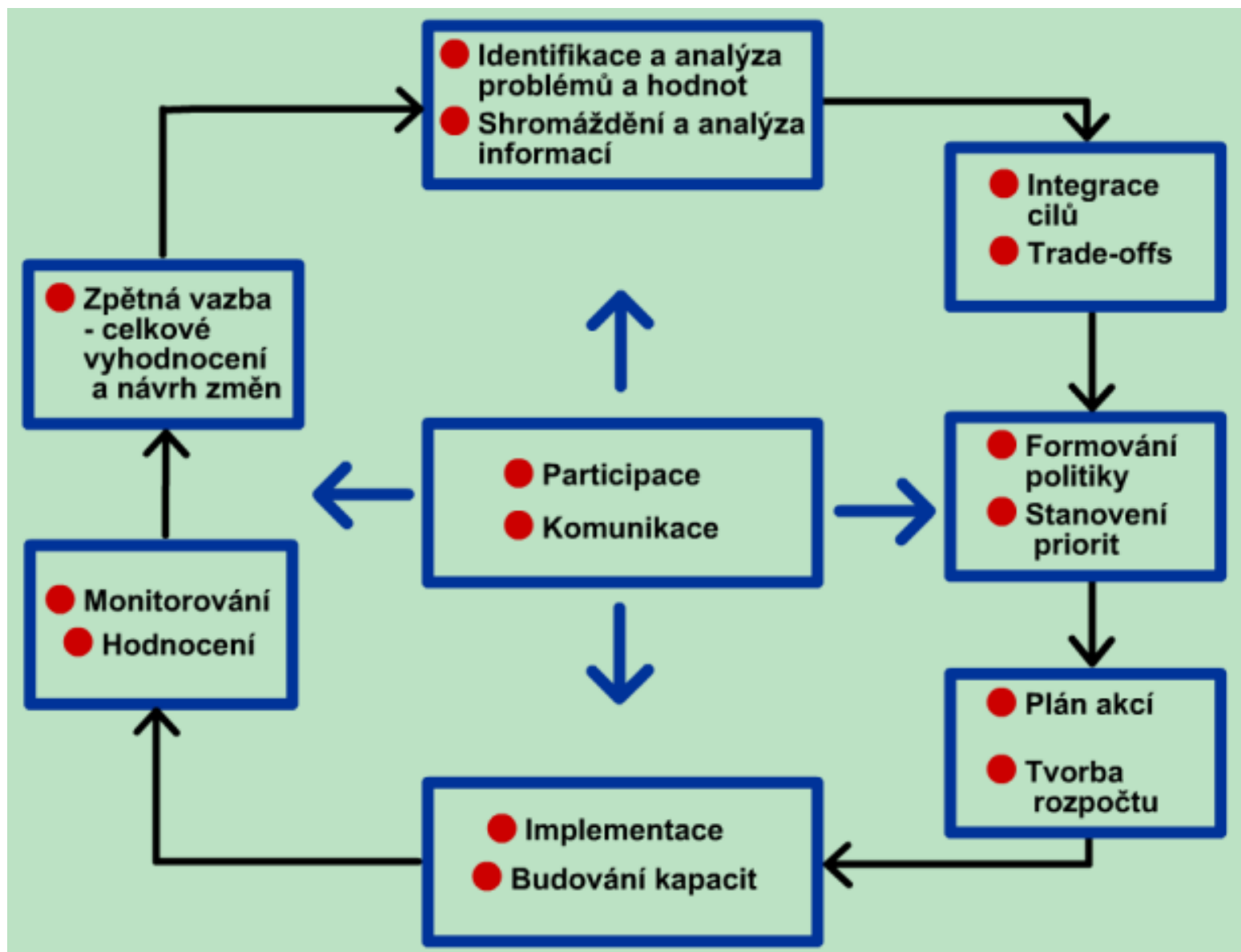
METODY: komparace - indikátory procesů/výkonu nebo výsledků - analýza nákladů a přínosů (cost-benefit analysis) - hodnocení dopadů (impact assessment), příp. jednotlivých fází politického procesu aj.

Optimální model veřejné politiky jako procesu

(Dror 1968)

Cyklus tvorby strategií ve veřejné politice

2. Model aktéři-agendy-arény (AAA)

/aktéři generující agendy v arénách/ (*Jordan a Richardson 1987*)

- ❑ **POLITIČTÍ AKTÉŘI:** všechny subjekty schopné samostatně zasahovat do průběhu veřejné politiky nebo ji alespoň ovlivňovat: vláda, parlament, prezident, kraje, obce, soudy, podniky, neziskové organizace, politické strany, církve, mafie, média, instituce poskytující služby /politické strany, legislativa, exekutiva, veřejnost, byrokracie, zájmové skupiny, média/
- ❑ **AGENDY:** formulované, řešené, případně odkládané sociální (veřejné) problémy reflektované uvnitř politických arén a mezi nimi. Jsou neustále utvářeny, modifikovány a doplňovány nejrůznějšími specifitějšími tématy (issues).
- ❑ **ARÉNY:** prostor, v němž jednotliví aktéři tvorby veřejné politiky vstupují mezi sebou do kooperačních/konsensuálních nebo konkurenčních/konfliktních vztahů.
 - Uvnitř, v okolí či mezi různými politickými ARÉNAMI dochází k různorodým formám komunikačních toků, vazeb, prosazování zájmů v podobě spolupráce či konfliktu mezi AKTÉRY ve věci určité POLITICKÉ AGENDY. Předmět komunikace souhrn problémů reflektovaných politickými aktéry.

Typologie politických arén / politik podle jejich účinků

/Lowi 1972/

- ❑ **DISTRIBUTIVNÍ:** **rozděluje zboží a služby**, které jsou v nadbytku, **všem**, nikdo není vylučován, nikomu neškodí (*kupónová privatizace*)
- ❑ **REDISTRIBUTIVNÍ:** **přerozděluje existující zdroje od určité socioekonomické vrstvy jiné vrstvě** (*progresivní daň, pojištění*)
- ❑ **REGULATIVNÍ:** **reguluje a kontroluje aktivity pomocí příkazu, zákazu, nařízení a povolení**, je zde prostor pro vyjednávání (*určení, které statky budou zdaňovány sníženou sazbou DPH, zavedení školného*)

- ❑ **KONSTITUTIVNÍ** (sociálně regulační, udržující systém):
stanovuje pravidla pro používání politické moci, tj. ovlivňuje (udržuje a reguluje) uspořádání politického systému a náplň politického a společenského života
(zakládání nových úřadů, reforma veřejné správy, změna volebního zákona, změna kompetencí)

- ❑ **SAMOREGULATIVNÍ**: **vytváří prostor bez vlivu státu, aktéři řeší své záležitosti ve vlastní režii** (rezignuje na přímý státní vliv a kontrolu)

- ❑ **PERSUASIVNÍ**: **spočívá v přesvědčovacích schopnostech politických aktérů** *(protidrogová politika, veřejná politika sekt a náboženských hnutí)*

3. Model politických sítí

/tvorba politiky volně spojenými skupinami aktérů s různorodými interakcemi/

- = **Nehierarchizované pojetí tvorby politiky, společnost vnímána jako multi-actor society** (Jordan a Schuber 1992), **sítě reflektují i problémy neprezentované politickými autoritami a řešené mimo politické hierarchie** (Fiala a Schubert 2000)
- **POLITICKÉ SÍTĚ** tvorby a realizace veřejných politik (policy networks) **představují prostor, v němž probíhají interakce mezi volně spjatými skupinami aktérů**. Tento prostor lze chápat také **jako pravidla, vymezující/omezující rozhodovací prostor a činnosti účastníků se aktérů**. Postavení aktérů v mocenské hierarchii nemusí být rozhodující.

Koncept „politických sítí“ („policy networks“)

- ❑ **Trvalé sítě menšího počtu aktérů, které od nepaměti ovlivňují proces tvorby politiky většiny zemí světa** (systematicky zkoumány v UK a v USA od 60.l.ms)
- ❑ **Zúčastnění aktéři** (politici, odborníci, úředníci, zájmové skupiny...) **ovlivňují výsledek prostřednictvím vlastního nasazení a angažovanosti**, přičemž podléhají vlivu pravidel a postupů
 - **CHARAKTERISTIKY:** ■ omezený počet participantů, ■ časté interakce, ■ kontinuita, ■ hodnotový konsenzus, ■ závislost na zdrojích, ■ hra s pozitivním součtem, ■ regulace členů (Marsh a Rhodes 1992:23)
- ❑ **Z různých kombinací aktérů a pravidel jsou různé výstupy**, které jsou ovlivněny: ■ silou vazeb mezi aktéry, ■ stupněm flexibility systému, ■ právním a tržním prostředím, ■ druhem sítě (např. otevřenost x uzavřenost vůči novým aktérům).

❑ Kritéria usnadňující vymezení politických sítí

- úroveň institucionalizace
- rozsah uspořádání (sektorové/průřezové veřejné politiky)
- míra otevřenosti přístupu do sítě zvenčí (otevřené/uzavřené)
- počet aktérů (menší/větší)
- stupeň symetrie mezi aktéry (symetrické/asymetrické)
- stupeň konsenzu (konsenzus/konflikt)

❑ Míra stability politických sítí

- od **ad hoc struktur krystalizujících kolem určitého problému, nepříliš určitých, nestabilních, atomizovaných, nejasně vymezených („issue networks“)**, měnících se a se snadným vstupem
- až ke **stabilním sítím zahrnujícím shluky aktérů, kteří vykonávají rutinní rozhodnutí v konkrétní oblasti veřejné politiky**, typicky zákonodárce, exekutivní aparát a zástupce zájmově interesovaných skupin (**„policy networks“**)

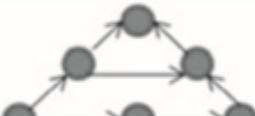
Druhy politických sítí podle stability

/Marsh a Rhodes 1992, Rhodes 1997a, Scharpf 1997/

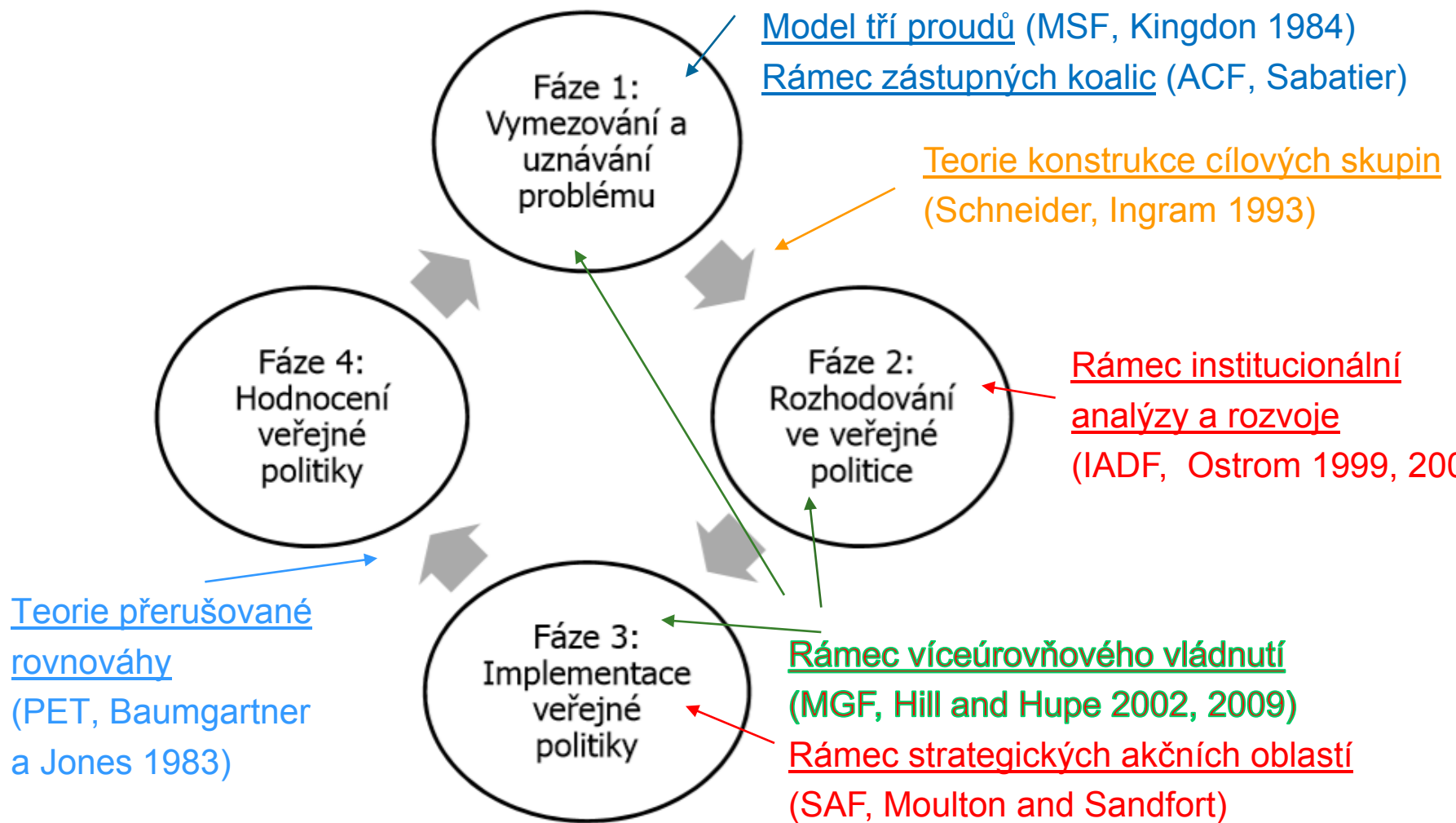
- ❑ **Politické komunity** (stabilita, důvěra, vyjednávání)
- ❑ **Profesionální sítě**
- ❑ **Mezivládní sítě**
- ❑ **(Ko-)Produkční sítě**
- ❑ **Tematické sítě** (nestabilní, atomizované, nejasně vymezené)

Typy kolaborativních politických sítí /testované dle de Leon a Varda (2009)/

Hypotheses	Assumed Pattern in Collaborative Policy Networks	Alternative Patterns
H ₁ : Representation/Diversity Shade of ○ = different type of organizations (e.g. public, private, nonprofit)		
H ₂ : Reciprocity ↔ = reciprocal tie		
H ₃ : Horizontal Power Structure		
H ₄ : Embeddedness Thickness of ↔ = multiple types of relationships (multiplexity)		
H ₅ : Trust & Formality	↑ Trust ↑ Formality	↑ Trust ↓ Formality
H ₆ : Participatory Decision Making	↑ Transparency Throughout Network	↓ Transparency Throughout Network
H ₇ : Collaborative Leadership Same color ■ = structural equivalent Square ■ = leadership positions		

Současné (vybrané) přístupy/teorie zkoumající veřejně politický proces

Rámec institucionální analýzy a rozvoje (IADF)

(Institutional Analysis and Development Framework) (Ostrom 1999; 2009)

- = k porozumění kolektivním akcím jejich dělením do „**akčních arén**“, které plní srozumitelné funkce a v rámci kterých dochází k různým "**akčním situacím**", které jsou krátkodobě pevně stanoveny
- V akčních arénách existují "**aktéři**" na pozicích s jasně vymezenými rolemi, které jsou k dispozici v opakující se situaci interakce a které jsou **determinovány**:

1. INSTITUCIONÁLNÍM PROSTŘEDÍM / DANÝMI "TYPY PRAVIDEL"

určujících zastávanou pozici, hranici přístupu k pozici, možnosti volby, agregaci interakcí vedoucích k výsledkům, typy a druh dostupných informací a informačních kanálů, odměny a tresty a tím i pravděpodobné přínosy či ztráty, a kritéria nebo požadavky dosažených výsledků určujících jejich rozsah

2. SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÝMI PODMÍNKAMI a

3. FYZICKÝM PROSTŘEDÍM

Rámec koalic aktérů (Avocacy coalition framework)

(Sabatier a Jenkins-Smith 1993; Sabatier a Weible 2007)

= k vysvětlení tvorby politiky v turbulentním politickém prostředí - centrem zájmu jsou:

1. **ROLE ZASTUPUJÍCÍCH KOALIC NEBO SKUPIN POLITICKÝCH AKTÉRŮ**, kteří se vyznačují společně sdílenými vírami a jsou součástí politického subsystému
2. **DVA SOUBORY EXOGENNÍCH FAKTORŮ PŮSOBÍCÍCH NA SUBSYSTÉM, KTERÉ PŘEDSTAVUJÍ OMEZENÍ A SOUČASNĚ PŘÍLEŽITOSTI** ovlivňující jednání aktérů politického subsystému v průběhu času:
 - **RELATIVNĚ STABILNÍ PARAMETRY:** problémové oblasti, přírodní zdroje, sociokulturní hodnoty a společenskou strukturu, a ústava
 - **DYNAMICKÉ VNĚJŠÍ FAKTORY NEBO SYSTÉMOVÉ UDÁLOSTI:** socioekonomické podmínky, veřejné mínění, vládní koalice, politická rozhodnutí jiných subsystémů

Teorie sociální konstrukce cílových skupin

(Schneider a Ingram 1993)

- ❑ **PŘEDPOKLAD:** způsob, jakým jsou konstruovány cílové skupiny určité politiky, určuje do velké míry i podobu dané politiky, tj. jaká jí bude věnována „pozornost“ a jaké „nástroje“ budou využity
- ❑ **Rozlišuje čtyři typy konstrukcí cílových skupin** podle toho, jakou má daná skupina „politickou moc“ a zda je „vykreslována pozitivně či negativně“

		Konstrukce	
		Pozitivní	Negativní
Politická moc	Silná	Zasloužilí (Advantaged) Senioři Byznys Veteráni Vědci	Uzurpátoři (Contenders) Bohatí Velké odbory Menšiny Kulturní elity
	Slabá	Potřební (Dependents) Děti Matky Hendikepovaní	Devianti (Deviants) Lidé trestaní Závislí na drogách Komunisté, anarchisté, gangy

Model tří proudů (the Multiple Stream Framework) (Kingdon 1984)

□ VYSVĚTLUJE:

- jak jsou politiky utvářeny vládou v politickém systému za **nejednoznačných podmínek** (*problematické preference, nejednoznačné technologie a nejistá účast aktérů*)
- co určuje, které problémy a řešení jsou diskutovány v procesu tvorby agendy tvůrci politik a co určuje, **zda jsou přijaty či nepřijaty**

□ PŘEDPOKLAD: **stávající problémy a jejich řešení se významněji nezmění, pokud nedojde ve stejné době ke střetnutí tří proudů:**

- **PROBLÉMŮ** - témat vyžadujících pozornost,
- **POLITIKY** - řešení navrhovaných nátlakovými aktéry a
- **POLITIKŮ** - zohledňujících, jak jsou občané v určité době citliví na určitá řešení

Teorie přerušované rovnováhy

(Punctuated Equilibrium Framework) (Baumgartner a Jones 1983)

- = k porozumění procesu vývoje změny politik - střídání období stability a změny
- **TVRZENÍ: Politika se mění pouze postupně v důsledku omezení způsobených:**
 - „přilnavostí“ institucionálních kultur,
 - prosazováním vlastních zájmů,
 - omezenou racionalitou jednotlivých tvůrců rozhodnutí,
 - změnami veřejného mínění

